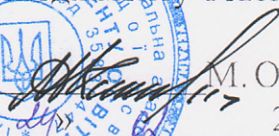

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії,
ректор ДЗВО «Університет
менеджменту освіти»

М. О. Кириченко
2021 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
(співбесіда)

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність: 016 Спеціальна освіта

освітньо-професійна програма: «Спеціальна освіта»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма додаткового вступного випробування з «Педагогіки» складена для абітурієнтів, які вступають на навчання з метою здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 016 Спеціальна освіта (за заочною формою навчання) на основі освітнього ступеня бакалавра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), отриманого за іншою спеціальністю.

Мета додаткового вступного випробування – відбір вступників на навчання за освітнім рівнем магістр спеціальної освіти

Загальна характеристика програми вступного випробування:

Зміст програми вступного випробування з педагогіки охоплює такі базові змістові модулі: загальні основи педагогіки, дидактика, теорія виховання, школознавство, основи історії української педагогіки. При цьому враховано специфіку кожного з розділів педагогічної науки та міжпредметні зв'язки.

Програма додаткового вступного випробування включає:

1. Програма додаткового фахового випробування.
2. Список літератури для підготовки до випробування.
3. Критерії оцінювання відповіді абітурієнта.

Вступне випробування проводиться у формі тестування.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

ПЕДАГОГІКА

Розділ I. Загальні основи педагогіки.

Тема 1. Предмет і основні завдання педагогіки.

Основні категорії педагогіки. Розвиток педагогіки як науки. Структура педагогічної науки.

Тема 2. Розвиток, формування і виховання особистості.

Поняття про розвиток і формування особистості. Основні фактори розвитку і формування особистості. Народньо-педагогічні уявлення про вказані фактори. Роль діяльності, виховання, оточення, спрямованості і спілкування у формуванні та розвитку особистості.

Тема 3. Проблема мети у педагогіці. Мета виховання. Значення цілей виховання для педагогічної теорії і практики. Характеристика цілей виховання. Ідеали українського національного виховання.

Тема 4. Система освіти в Україні. Основні напрямки сучасної освітньої політики. Поняття про систему освіти. Основні принципи освіти в Україні. Структура освіти в Україні. Органи управління освітою. Основні напрямки сучасної освітньої політики.

Тема 5. Навчально-виховна діяльність як цілісний педагогічний процес. Уявлення про педагогічний процес, взаємодія його учасників. Структура педагогічного процесу. Його суперечності і рушійні сили. Закономірності і принципи педагогічного процесу.

Розділ II. Дидактика

Тема 6. Сутність процесу навчання, його структура, методологія.

Поняття «дидактика». Основні категорії дидактики. Методологія процесу навчання. Структура діяльності вчителя у педагогічному процесі.

Тема 7. Закономірності і принципи навчання.

Закономірності навчання. Поняття про принципи навчання. Характеристика принципів навчання. Народна мудрість про принципи навчання.

Тема 8. Зміст освіти та навчання у національній школі.

Загальна характеристика змісту освіти. Вдосконалення змісту освіти в сучасних умовах. Характеристика навчальних планів, програм і підручників.

Взаємозв'язок загальної, політехнічної та професійної освіти. Аналіз змісту освіти у зарубіжних школах.

Тема 9. Форми організації навчання.

Поняття про форми організації навчання. Урок – основна форма організації навчання. Позаурочні форми організації навчання.

Тема 10. Методи і засоби навчання.

Поняття про методи навчання, їх класифікація. Методи організації навчальної діяльності. Методи стимулювання навчальної діяльності школярів. Методи контролю і самоконтролю у навчанні. Засоби навчання. Використання комп'ютерної техніки, ТЗН у навчанні. Вибір оптимального поєднання методів і засобів навчання.

Тема 11. Контроль і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Сутність і основні види контролю успішності учнів. Оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів, 12-бальна система оцінювання знань. Критерії і норми оцінювання навчально-пізнавальної діяльності.

Тема 12. Вибрані актуальні теми дидактики. Диференційоване навчання. Проблема навчання обдарованих дітей. Організація навчальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами. Причини неуспішності у навчанні і шляхи їх подолання. Оптимізація процесу навчання.

Розділ 3. Теорія і методика виховання.

Тема 13. Процес виховання та його теоретичні основи. Особистість вихователя. Процес виховання, його специфіка, структурні елементи і рушійні сили. Етапи процесу виховання. Управління процесом виховання. Самовиховання: суть, умови, етапи та прийоми. Перевиховання, його функції.

Тема 14. Основні закономірності і принципи виховання. Закономірності процесу виховання. Основні принципи виховання.

Тема 15. Зміст виховного процесу.

Розумове виховання. Моральне виховання. Трудове виховання. Патріотичне виховання. Естетичне виховання. Фізичне виховання. Шляхи реалізації змісту виховання.

Тема 16. Вибрані актуальні проблеми теорії і практики виховання.

Основні стратегічні напрямки виховання підростаючого покоління у сучасних умовах. Особистісно-зорієнтоване виховання. Сучасні цінності у вихованні: проблеми, пошуки, перспективи. Традиції управлінської

етнопедагогіки і їх використання у виховному процесі. Виховна робота у вищому навчальному закладі: симбіоз нового і традиційного.

Тема 17. Організаційні форми виховної роботи. Методи виховання. Позакласна та позашкільна виховна робота. Розмаїття масових, групових та індивідуальних форм виховної роботи. Основні позашкільні установи, завдання і зміст їх роботи. Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання. Психолого-педагогічні умови оптимального вибору і ефект застосування методів виховання.

Тема 18. Організація та планування роботи класного керівника в освітніх закладах різних типів. Зміст плану роботи класного керівника. Планування роботи класного керівника. Планування роботи вихователя. Особливості роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Інтегроване та інклюзивне навчання.

Тема 19. Спільна виховна робота школи, сім'ї і громадськості. Дитячі та молодіжні організації. Зміст та умови успішного сімейного виховання. Труднощі і недоліки виховання дітей в сім'ї. Напрямки діяльності громадськості з надання допомоги школі і сім'ї у вихованні дітей. Дитячі та молодіжні організації.

Тема 20. Особистість і колектив. Виховання дитячого колективу. Закони життя дитячого колективу. Стадії розвитку колективу. Органи колективу. Умови формування учнівського самоврядування.

Розділ IV. Основи школознавства.

Тема 21. Наукові основи внутрішнього шкільного управління. Принципи управління освітою. Органи народної освіти. Керівництво навчально-виховною роботою школи. Планування роботи школи. Особливості внутрішнього шкільного контролю.

Тема 22 Організація методичної роботи у школі. Роль методичної роботи у підвищенні рівня професійної підготовки вчителя-дефектолога, логопеда та практичного психолога. Функції методичної роботи у школі. Зміст методичної роботи. Форми методичної роботи.

Тема 23. Вивчення узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду. Поняття про педагогічний досвід. Критерії передового педагогічного досвіду. Форми і методи вивчення, узагальнення і втілення передового педагогічного досвіду. Втілення досягнень педагогічної науки в шкільну практику. Наукова організація педагогічної праці.

Розділ V. Історія педагогіки

Тема 25. Розвиток сім'ї і етнопедагогіки українського народу з давніх часів до наших днів.

Сім'я, її походження, типи, структура, особливості та історичне значення. Традиції і тенденції розвитку української родини, її сучасний стан. Роль національних сімейних традицій, звичаїв і обрядів у вихованні дітей. Основні положення батьківської педагогіки. Шляхи відродження і розвитку сімейної етнопедагогіки.

Тема 26. Народна педагогіка – основа навчально-виховного процесу і педагогіки як науки. Сутність і особливості народної педагогіки. Джерела виникнення і розвитку етнопедагогіки. Основні етапи становлення і розвитку української етнопедагогіки. Основні складові частини (розділи) народної педагогіки. Принципи і методи народної педагогіки. Роль етнопедагогіки у розвитку навчально-виховного процесу і педагогічної науки.

Тема 27. Розвиток національної школи і педагогіки в епоху Українського Відродження (XVI – перша половина XVIII ст.).

Суспільно-політичні умови, національно-визвольний рух на Україні в XVI – XVIII. Діяльність січових і козацьких шкіл на Україні. Козацька читанка. Козацька педагогіка (щаблі козацького виховання; фізичне, патріотичне, моральне, трудове, військово-спортивне виховання). Виникнення і розвиток братських шкіл.

Тема 28. Видатний педагог К.Д. Ушинський.

Життя, педагогічна діяльність і педагогічні погляди К.Д. Ушинського. К.Д. Ушинський про педагогіку у широкому і вузькому розумінні цього поняття) та як науку і мистецтво виховання. Ушинський про застосування у навчанні і вихованні народної педагогіки.

Тема 29. Проблеми розвитку школи і педагогіки України в 20-30-ті роки.

Початок відродження національної школи, системи виховання і педагогіки в Україні після Лютневої революції 1917 р. Розвиток національної освіти в умовах Гетьманату і Директорії. Теоретична і практична діяльність С.Ф. Русової. Перші документи про школу і освіту в УРСР. Продовження українізації навчально-виховних закладів при радянській владі. Політизація та ідеологізація навчально-виховного процесу, педагогічної науки. Наслідки партійних постанов про школу, освіту, "ліквідацію" педології на початку 20-х і в середині 30-х років.

Тема 30. Відомий український педагог А.С. Макаренко.

Освітні віхи життя і педагогічної діяльності А.С. Макаренка. Впровадження А.С. Макаренком у навчально-виховний процес ідей і засобів народної

педагогіки. А.С. Макаренко про формування колективу, основні закони його розвитку. Поєднання навчання з трудовим вихованням, продуктивною працею учнів та підготовка їх до вибору професії. Питання формування педагогічної майстерності вчителя у працях А.С. Макаренка. Суперечності у педагогічних поглядах А.С. Макаренка. Сучасні наукові погляди на спадщину А.С. Макаренка. Творча спадщина А.С. Макаренка і відродження школи та педагогіки в сучасних умовах.

Тема 31. Видатний педагог В.О. Сухомлинський.

Життя і педагогічна діяльність В.О. Сухомлинського. Народна педагогіка – основа творчості та педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського. В.О. Сухомлинський про вдосконалення змісту освіти, шляхи забезпечення "радості розумової праці" учнів. Питання морального, трудового і естетичного виховання учнів у теорії і практиці В.О. Сухомлинського. Проблеми виховання патріота, громадянина у педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського. Творча спадщина та відродження школи і педагогіки.

Тема 32. Проблеми розвитку національної школи і національної системи виховання. Сутність і завдання національної школи, національної системи виховання. З історії становлення і розвитку національної школи, системи виховання. Етнопедагогіка основа національної системи виховання. Типи і структура національної школи. Учитель і учень. Педагогіка як наука і мистецтво. Стислий аналіз концепцій національної школи та системи виховання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ПЕДАГОГІКИ

1. Бех, І.Д. Виховання особистості: у 2-х кн. /І.Д. Бех. – К.: Либідь, 2003. – Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. – 278 с.
2. Бех, І.Д. Виховання особистості: у 2-х кн. / І.Д. Бех. – К.: Либідь, 2003. – Кн. 2: Особистісно-орієнтований підхід: науково-практичні засади. – 342 с.
3. Вишневський, О.І. Теоретичні основи педагогіки: курс лекцій / О.І. Вишневський, О.М. Кобрій, М.М. Чепіль; за ред. О. Вишневського. – Дрогобич: Відродження, 2001. – 268 с.
4. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка: загальні основи педагогіки, дидактика / Навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2011. – 204 с.
5. Коваленко М. Історія зарубіжної педагогіки. Хрестоматія: навчальний посібник/ М.Коваленко. – К.: Центр Літ., 2006. – 664 с.
6. Косенко К.М. Основи загальної педагогіки: курс лекцій для студентів педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів / К.М. Косенко. К.: Повний світ, 2005. – 184 с.
7. Кузьмінський, А.І. Педагогіка родинного виховання: навчальний посібник./ А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.:Знання, 2006. – 324 с.
8. Мазоха Д.С. Педагогіка / Д.С.Мазоха, Н.І.Опанасенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 232 с.
9. Педагогіка: Хрестоматія / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – 2-ге вид.. – К.: Знання-Прес, 2006. – 700 с.
10. Фіцула, М. М. Педагогіка: навч. посібник для студ. вищих пед. закладів освіти / М.М. Фіцула. – К.: Академія, 2000. – 554 с.
11. Щербань, П. М. Прикладна педагогіка: навчально-методичний посібник.– К.: Вища школа, 2002. – 215 с.
10. Зайченко І.В. Історія педагогіки. Книга І. Історія зарубіжної педагогіки. – К.: Видавничий дім «Слово», 2010. – 624с.
11. Лузан П.Г. Історія педагогіки та освіти в Україні : навчальний посібник / Лузан П.Г., Васюк О.В. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – К.: ДАКККіМ, 2010.– 296 с.
12. Артемова Л. В. Історія педагогіки України. Підручн. для пед. вузів – К. : Либідь, 2006.
13. Лемківський М.В. Історія педагогіки. – К. Центр навчальної літератури, 2006. - 369 с.

Додаткова

1. Виховання у східних слов'ян у дофеодальний період / У кн.: Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні: Нариси. – К.: Освіта, 1991. – С. 246-187.
2. Воропай О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис: У 2т.-К.: Оберіг 1991. – т.1 – 326 с.

3. Галузинський В.М., Євнух М.Б. Педагогіка: теорія та історія. – К., 1998.
4. Год Б. В. Виховання в епоху європейського Відродження. Середина XIV-початок XVII століття / - Полтава: АСМІ, 2004.
5. Грушевський М. С. З історії релігійної думки на Україні. – К.: Освіта, 1992. – 345 с.
6. Кравець В. Історія класичної зарубіжної педагогіки і шкільництва. – Тернопіль, 2001.
7. Жуковський А., Субтельний О. Нарис історії України. Львів: Наука. Т-во ім. Т. Г. Шевченка, 1993. – 230 с.
8. Історія педагогіки / за ред. М. С. Гриценка – К. : Вища шк., 1994. – 246 с.
9. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / Уклад.: О.О. Любар; За ред. В.Г. Кременя. – К.: Знання, 2005. – 767 с.
10. Кравець В.П. Історія української школи і педагогіки. – Тернопіль, 2004.
11. Любар О.О. Історія української педагогіки / за ред. М.Г. Стельмаховича. – К., ІЗМН, 2000.
12. Макаренко А. С. Методика організації виховного процесу. Твори у 7-ми т. – К., 1954. – Т.5. - С. 9-109.
13. Мосіяшенко В. А. Історія педагогіки України в особах : Навч. посіб. для пед. вузів. – Суми. : ВТД «Університетська книга», 2005.
14. Піскунов А.І. Хрестоматія з історії зарубіжної педагогіки – М., 2001.
15. Сбруєва А.А., Рисіна М.Ю. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах: Навчальний посібник, - Суми, 2000.
16. Сисоєва С., Соколова І. Нариси з історії розвитку педагогічної думки: Навч. посіб. Для студентів – К.: Центр навч. літератури, 2003.
17. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В.О.Сухомлинський // Історія української школи і педагогіки : хрестоматія / Упор. О.О.Любар. – К. : Знання, 2003. – С. 526-540.
18. Сухомлинський В.О. Сто порад вчителю / В.О.Сухомлинський. – К.: Рад. шк., 1988. – 304 с.
19. Хрестоматія з історії вітчизняної педагогіки / О.В. Васюк, І.В. Сопівник. – К. : ДАКККиМ, 2010. – 600 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова - www.npu.edu.ua (elib@npu.edu.ua)
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof> – Загол. з екрана.
3. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.
4. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://ocvita.in.ua/index.php?option>. Загол. з екрана.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ПЕДАГОГІКИ

На виконання тесту відводиться 90 хвилин.

Тест містить 25 завдань із вибором однієї правильної відповіді.

Завдання вважатиметься виконаним правильно, якщо обрано та позначено у бланку правильний варіант відповіді.

Якщо:

- а) позначено неправильний варіант відповіді;
- б) позначено два або більше варіантів відповіді, навіть якщо поміж них є правильний;
- в) не позначено жодного варіанта відповіді взагалі,

завдання вважатиметься виконаним помилково. У такому випадку нараховується 0 балів.

Максимальна кількість балів за відповіді усіх завдань тесту – 100.